

**Posudek oponenta na bakalářskou práci Bc. Lud'ka Šídla
„Faktory ovlivňující regionální diferenciaci plodnosti v Česku v období 2000-2003“**

Předložená diplomová práce „*Faktory ovlivňující regionální diferenciaci plodnosti v Česku v období 2000-2003*“ má celkový rozsah 156 stran textu, z čehož je 28 nečíslovaných stran grafických a tabulkových příloh. Obsah práce je rozčleněn do pěti částí, přičemž vlastní text je uspořádán do tří kapitol doplněných o úvod a závěr. Zbývající dvě části tvoří přehled použité literatury, resp. dalších zdrojů informací a již uvedené přílohy.

Téma práce, které si diplomant po poradě se svým školitelem zvolil, je nanejvýš aktuální a to především v době, kdy vývoj plodnosti dostává nový impulz vyjádřený akcelerací růstu jeho úhrnné míry. Lze totiž očekávat jeho progresivní růst a právě změny v regionální diferenciaci mohou pomoci osvětlit některé specifické rysy celého procesu.

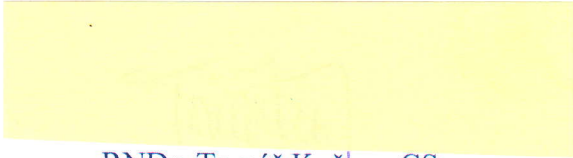
Obsahové uspořádání práce považuji za zdařilé. Zajímavá je vazba na sociálně ekonomickou regionalizaci České republiky a její teoretické základy a obzvláště pak snaha o podání vyčerpávajícího přehledu a diskuse faktorů stojících za regionální diferenciací vlastního procesu plodnosti a jejím vývojem. Diskuse druhého demografického přechodu sice postrádá explicitní vazbu na regionální diferenciaci plodnosti u nás, nicméně i tak je na místě, neboť rámuje ve třetí kapitole diskutovaný vývoj plodnosti v ČR v letech 1990-2003. Je chvályhodné, že diplomant tentokrát nezůstal u klasických metod identifikace hodnocení faktorů územní diferenciaci, ale v zájmu ucelenějšího obrazu se zaměřil i na metody složitější, multivariantní, jmenovitě na faktorovou analýzu. Aplikace této metody přitom byla provedena korektně a získané výsledky je proto možné považovat za dostatečně průkazné. Nosnou ideou se stala konfrontace výsledků analýzy dat z běžné evidence demografických událostí s výsledky šetření provedeného diplomantem po Internetu. Přes celkově vysoký počet respondentek se však bohužel nepodařilo zajistit reprezentativnost výsledků na úrovni některých (většiny) krajů. Možná by bylo řešením vytvořit alespoň *ad hoc* klasifikaci a neanalyzovat každý kraj zvlášť, ale spíše celky agregované, tedy jednotlivé skupiny krajů.

Z konkrétních záležitostí si dovoluji upozornit snad jen na text na straně 13 až 15. Na str. 13 se například objevuje tvrzení, že „...věková struktura obyvatelstva bude hrát důležitou roli na velikost(?) výsledné hodnoty ukazatele úhrnné plodnosti...“ Domnívám se, toto tvrzení je příliš blízko potenciální desinterpretaci, a proto je nezbytné celou záležitost uvést explicitně na pravou míru ještě před vyslovením uvedené domněnky. Na str. 14 nemohu souhlasit s výrokem, že „průměrný věk matky při narození dítěte je stejně jako ukazatel úhrnné plodnosti transversálním ukazatelem ...“ Stejně tak lze totiž bez problému určit průměrný věk matky při narození dítěte v generačním pohledu, tedy v konkrétní generaci. Neztotožnil jsme se ani s oddělením faktorů plodnosti „rodinný stav“ a „sňatečnost a rozvodovost“. Jejich obsahový překryv je totiž poměrně značný. Na str. 51 vinou opomenutí navíc došlo v názvech tabulek k záměně pojmů kraj a okres. Charakteristiky prezentované se logicky vztahují ke krajům a nikoli k okresům.

Po formální stránce nemám k práci žádné připomínky. Text je dobře čitelný, jeho úprava i design grafiky jsou dobré až velmi dobré.

Jelikož uvedené poznámky považuji za okrajové, žádná z nich nemůže ovlivnit celkově kladné hodnocení diplomové práce Bc. Lud'ka Šídla. Předložená studie svou kvalitou i rozsahem jednoznačně splňuje nároky kladené na diplomovou práci a proto ji navrhuji přijmout k obhajobě a ohodnotit klasifikačním stupněm výborně.

V Praze dne 29.5.2006

RNDr. Tomáš Kučera, CSc.
oponent